„LÉLEKBEN NÉPPÉ LEGYÜNK“

Beszélgetés Győrffy Istvánnal, a magyar néprajz professzorával, a táj- és népkutató intézetről

Ha a bölcsészkar tanrendjében mészkeresi az ember *Győrffy* Istvánnak, a *magyar néprajz* professzorának óráit, azonnal meggyőződhetik róla, hogy a magyar vidékről jött s majd minden szabad idejét a magyar nép körében tölti. A professzor úr ugyanis *reggel nyolc órakor* tartja óráit. Megtartotta a *magyar nép időbeosztását.*

Kilenc órakor keresem fel *szemináriumában*, éppen egy fiatal egyetemi hallgatóval beszélget, *cseremisz népdalgyüjteményt* nyujt át neki ismertetés céjából. A fiú megkérdi, hogy jelentkezhetik-e a táj- és népkutató intézetbe?

— Hogyne fiam — feleli a professzor, — zenefolkloristákra nagy szükség lesz ott.

Eszmbe jutnak az esztendők, melyeket én is e falak között töltöttem. Szó sem volt akkor cseremisz népdalokról, de még *magyar népköltészetről sem.* Magyarságtudományról, *bévülről épült nemzeti kultúráról és a magyar néplélekről* pedig legfeljebb *Szabó Dezső* beszélt, persze az egyetemen kívül.

Teleki Pál és a parasztságból jött fiatalok

Elmondom *Győrffy István* professzornak, hogy a közvélemény a táj- és népkutató intézet egyik megteremtőjének tartja, nagyon érdekel tehát bennünket, hogy mi lesz *az intézet legközelebbi programja?*

A professzor elmondja, hogy régi terveket vált valóra most *Teleki Pál.* Ómaga is hosszabb ideig volt *a kultuszminiszter munkatársa*, sokszor beszélgettek egy ilyen intézet szükségességéről. *Teleki Pál* nagyon szerette a parasztságból jött fiatalokat, maga mellé vette őket, *szerepet teremtett nekik.* Az ismert »*Egy dunántúli falu*« című könyvet, *Kemse község szociográfiáját* is az ő tanítványai készítették.

Győrffy professzor e nyár folyamán *az öntözésre szánt területeken* végzett kutatásokat tizenkét fiatal kutató segítségével. Munkájuk eredményével különben *a nyilvánosság* is meg fog ismerkedni.

Magyary Zoltán professzor szemináriuma pedig már hosszabb idők óta tanulmányozza helyszíni kutatások útján a *közigazgatási kérdéseket.* Most elérkezett az ideje, hogy *a sokirányú kezdeményezést* az új intézet keretében összefoglalják.

„A középosztály nagy része rosszul ismeri a népet“

Elmondja a professzor, hogy már kezdetben *mintegy kétszázötven fiatalembert* foglalkoztat ez az intézet.

— *Uj magyar értelmiség teremtése* tehát a legfőbb cél? — kérdezem.

— Igen, — feleli a professzor — a *középosztály jórésze* rosszul ismeri, vagy pedig egyáltalában nem ismeri a népet. *Ezeresztendős szakadék* van a magyar életben: *a török s az ugor, a nemes és a jobbágy, az úr és a paraszt között.* Ezt a szakadékot akarjuk eltüntetni.

— Miben látja a professzor úr a szakadék eltüntetésének módszerét?

— *A népi-nemzeti nevelés megvalósításában.*

— Úgy tudom, hogy a professzor úrnak erre nézve *széleskörű programja* van — teszem hozzá.

Győrffy István el is mondja *programját*, látszik, hogy hosszú esztendők munkája s töprenkedése fűződik hozzá. Különös melegséggel s egyszerűséggel ejti ki minden szavát:

— *A középosztályban* — mondja — sok az *idegen eredetű* elem. Ezeknek csak kis része fogadta be a maga teljességében *a magyar hagyományt. Az iskolai tanításnak* ma már nincs elég *nemzetmegtartó ereje.* Mindig európaibbak akartunk lenni minden európainál. Holott *Európa* is akkor becsül meg majd minket, ha *egyéni magyar kultúrértékekkel* gyarapítjuk az európai művelődést.

„Furcsa alacsonysági érzés“

— Furcsa alacsonysági érzés uralkodott nálunk — mondja a professzor. — Nem az európai kultúrával való *szükségszerű kapcsolat* ellen beszélek, de meddő minden tudás, ha *nem tudjuk szervesen nemzeti kultúránkba* beilleszteni.

Hozzáteszem, hogy én magam is abban látom a rossz értelemben vett »*Balkán*« *megtestesítőjét*, aki mindig s mindenáron *kívülről* keres igazolást. S nem kétséges, hogy a nyugateurópai kultúremberek is így gondolkoznak.

A *professzor* pedig rátér arra, hogy az irodalom és a történelem önmagában kevésnek bizonyult a helyes népi-nemzeti nevelés megvalósítására:

— *A néprajznak* be kell vonulnia minden iskolába *a nemzeti műveltség* alapvető tantárgyai közé.

Közben jót nevetünk egyik publicista állításán, aki nemrégiben azzal fitymálta le a *népkultúrát*, hogy mit akarnak a magyar parasztok a maguk *két-háromszáz szóból álló szókincsével?* Hiszen *a magyar halászok sajátságos szókincse is több ezer szót ölel fel...*

— Sokan nem is sejtik — folytatja Győrffy István — hogy *az évezredes néphagyomány* az élet minden vonatkozására kiterjed. Az iskola megkísérli, hogy egy »magasabb műveltség« nevében a népet hagyományaiból kiemelje, nem nagy sikerrel. Nem azt nézi, sajnos, hogy mit illeszthetne be *szervesen a nép hagyományvilágába.* Éppen ezért nincs is nagyobb hatása. Hiszen *az iskola 6—8 tárgya* nem játszik a nép életében nagyobb szerepet. A népi életnek legalább *száz tantárgya* van.

Irtják a népi hagyományokat

— A papnak, tanítónak, jegyzőnek — mondja a professzor — nincsenek néprajzi, néplélektani ismeretei. Sokat ártanak a »*neofiták*«, akik arra törekszenek, hogy a felismerhetetlenségig beilleszkedjenek a középosztályba s minden erejükkel *irtják a népi hagyományokat.* Pedig a *finn nemzeti kultúra* éppen népi hagyományainak teljes beolvasztásával vált jelentős *európai kultúrává. A nemesség* százötven esztendővel ezelőtt elvetette *a latin nyelvet* s helyébe tette *a nép nyelvét.* Nem gondol a középosztály arra, hogy itt az idő *a magyar nép nemzeti hagyománykincsének* az átvételére?

— *A középosztály* — folytatja a professzor — a nemzet egyharmada, tehát *nem képviseli az egész nemzetet.* A *nép*, pedig, fájdalom, *nem érzi magát a nemzet tagjának.* 1848 óta *egyetlen erőtartalékunk a magyar nép.* A nép akkor lesz igazán nemzetté, ha *mi lélekben néppé leszünk.*

Igy folyt le ezen a csodálatosan szép októberi reggelen *ez a felejthetetlen beszélgetés.*

Győrffy István alföldi magyar ember. Habitusa arra *az alföldi magyar típusra* emlékeztet, mely *Arany Jánost, Móricz Zsigmondot, Horváth Jánost ajándékozta.* A táj- s népkutató intézetben ő vezeti majd *a néprajzi kutatást.* A népi tudás összefoglaló monografiáját akarja megírni az új intézet kutatóinak segítségével. *A társadalomkutatás* dr. *Hilscher* Zoltán tanár kezébe kerül, akinek *ilyenirányú munkássága* ismeretes. Most keresnek megfelelő vezetőt *a néplélektani kutatások élére.* Nagy lendülettel indul a munka.

Az egyetemi tanszékek közvetlen kapcsolatba kerülnek a *magyar élettel. S a tanszékek védelmet is nyujtanak* a kutató fiatalságnak. Egy idő óta valóban a magyar szellemi megújhodás friss leheletét érezzük mindenfelé...

Fejá Géza

Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?

Mindazok, akik **asztmában, tüdőcsúcshurutban, idült köhögésben, elnyálkásodásban, régóta tartó rekedtségben,** náthában szenvednek és eddig nem találtak gyógyulást, kapnak tőlünk, felvilágosítás céljából

teljesen ingyen és bérmentve

egy könyvet sok ábrával, Dr. med. Guttmann tollából, a következő címmel:

„Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?“

Irja meg egy 16 fillérrel bérmentesített levelezőlapra a pontos címét a következő névre:

PUHLMANN & Co., Berlin 489 Müggelstr. 25-25a

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGY... Államigazgatási és Pénzügyi J... Tanszék Budapest, V., Egyetem tér 1—3.

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGY... Államigazgatási és Pénzügyi J... Tanszék Budapest, V., Egyetem tér 1—3.

Archivum: 94